

Sygn. akt I CSK 2642/22

POSTANOWIENIE

Dnia 21 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z powództwa J. P.
przeciwko Gminie Zambrów
o ochronę dóbr osobistych i zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym 21 grudnia 2022 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z 21 października 2021 r., sygn. akt I ACa 146/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Powód J. P. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, oddalającego apelację skarżącego w sprawie o ochronę dóbr osobistych przeciwko Gminie Zambrów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, ujętego w formę pytania, czy art. 6c ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (dalej: u.c.p.g.) stanowi ograniczenie wolności działalności gospodarczej w rozumieniu art. 22 Konstytucji, polegające na odebraniu przedsiębiorcom prowadzącym działalność gospodarczą w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości możliwości zawierania z właścicielami nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, umów w zakresie odbierania odpadów komunalnych.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa przywołanie przyczyny kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Konieczne jest także przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen danego zagadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01). Podniesiony problem musi również charakteryzować się nowością; zagadnienie, które było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, co do zasady traci ten walor (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 marca 2012 r., II PK 294/11). Istotność problemu prawnego wyraża się natomiast w tym, że ma on znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (postanowienie Sądu Najwyższego z 23 marca 2012 r., I CSK 496/11). Obowiązkiem wnoszącego skargę jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14).

Tylko we wskazanych wyżej okolicznościach może być realizowana publicznoprawna funkcja skargi kasacyjnej. Jednocześnie przedstawiony Sądowi Najwyższemu problem musi mieć konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego wyroku (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). Przyjęcie skargi do rozpoznania ma bowiem na celu zarówno realizację interesu publicznego, jak i ochronę praw prywatnych. Zagadnienie prawne powinno mieć więc taki wymiar problemowy, aby udzielona przez Sąd odpowiedź miała znaczenie dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej wniesionej w sprawie, w której pytanie zostało zadane, a jednocześnie – dzięki uniwersalnemu ujęciu – odpowiedź ta uzyskiwała walor aplikacyjny w rozstrzyganiu innych spraw.

Przytoczone uprzednio pytanie skarżącego, czy art. 6c ust. 1 u.c.p.g. stanowi ograniczenie wolności działalności gospodarczej w rozumieniu art. 22 Konstytucji, nie jest istotnym zagadnieniem prawnym, gdyż odpowiedź na to pytanie jest oczywista i nie wymaga zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy. Nie jest również zagadnieniem zaistniałym w sprawie, gdyż tak ujęty problem prawny nie wykazuje żadnego przełożenia na materię ochrony dóbr osobistych, której dotyczył spór

zaistniały między stronami. Pytanie skarżącego nie koresponduje także z jedynym zarzutem skargi kasacyjnej – naruszenia art. 24 § 1 k.c.; nie zostało ono powiązane ani z kwestią naruszenia tych dóbr, ani z ewentualnym wyłączeniem bezprawności działania powodującego takie naruszenie. Gdyby z kolei sformułowane zagadnienie postrzegać z uwzględnieniem dalszego planu, czyli – jak można ewentualnie mniemać – wątpliwości, czy ograniczenie to jest zgodne z art. 20 i art. 22 Konstytucji, to należy przypomnieć, że kompetencja do dokonywania oceny zgodności norm ustawowych z Konstytucją przynależy Trybunałowi Konstytucyjnemu, a nie Sądowi Najwyższemu.

Dostrzegany przez skarżącego problem nie pozostaje także w związku z istotą rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku. Wobec braku wywodów w tej kwestii można jedynie domyślać się, że w ocenie skarżącego związek zagadnienia prawnego ze sprawą wyrażałby się ewentualnie w tym, iż unormowanie niekonstytucyjne nie mogłoby wyłączać bezprawności działań pozwanej gminy. Ocena, czy naruszenie dóbr osobistych nie było bezprawne, staje się jednak konieczna dopiero w razie uprzedniego stwierdzenia, że doszło do takiego naruszenia. Tymczasem z całościowo ocenionych motywów zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Apelacyjny – podobnie jak Sąd Okręgowy – nie przyjął, by w sprawie w ogóle miał miejsce akt naruszenia dóbr osobistych. Sąd drugiej instancji uznał najpierw dokonanie naruszenia za „nader wątpliwe”, a następnie stwierdził, że zasada swobody umów, której naruszenie powód przywołał w apelacji, nie jest dobrem osobistym. W taki sposób stanowisko Sądu Apelacyjnego zostało również odczytane przez powoda, który w jedynym zarzucie skargi kasacyjnej – naruszenia art. 24 § 1 k.c., zakwestionował pogląd o tym, że „działanie pozwanej gminy nie mieści się w kategoriach naruszenia dóbr osobistych powoda”.

W świetle powyższych uwag należy uznać, że dla oceny zasadności skargi kasacyjnej nie miałyby znaczenia ani to, czy 6c ust. 1 u.c.p.g. stanowi przejaw ograniczenia tzw. wolności gospodarczej, ani to, czy wspomniane ograniczenie ustanowiono w zgodzie ze standardem konstytucyjnym. Nawet bowiem ewentualna niekonstytucyjność ww. unormowania nie miałaby przełożenia na ocenę żądania dotyczącego ochrony dóbr osobistych, skoro Sąd Apelacyjny ocenił, że nie doszło do takiego naruszenia, a w świetle art. 24 § 1 zd. 1 *in fine* i zd. 2 k.c. potrzeba

badania braku bezprawności działania pojawia się dopiero w razie uprzedniego stwierdzenia ingerencji w sferę dóbr osobistych podmiotu prawa. Jedynie na marginesie należy dodać, że możliwość prowadzenia działalności gospodarczej w określonej branży czy w określonym zakresie *prima facie* nie stanowi dobra osobistego.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.